

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 117/17
V Luxemburgu 9. novembra 2017

Návrhy generálneho advokáta vo veci C-414/16
Vera Egenberger/Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung e.V.

Podľa generálneho advokáta Tančeva požiadavky povolania stanovené náboženskými organizáciami podliehajú súdnemu preskúmaniu, pokiaľ ide o uvádzanú nezákonnú diskrimináciu na základe vierovyznania

Vnútroštátne sudy sú povinné zvážiť právo organizácie na samosprávu a sebaurčenie voči právu zamestnanca alebo potenciálneho zamestnanca nebyť diskriminovaný na základe vierovyznania

Vera Egenberger odpovedala na pracovnú ponuku, ktorú inzerovala pomocná organizácia Protestantkej cirkvi v Nemecku Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung, ktorá sa spravuje súkromným právom a sleduje výlučne dobročinné, dobrovoľnícke a náboženské ciele. Práca, ktorá bola na dobu určitú 18 mesiacov, spočívala vo vypracovaní správy o tom, ako Nemecko dodržiava Dohovor OSN o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie. Práca zahŕňala verejné a odborné zastupovanie Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung a koordináciu procesov tvorby stanovísk v rámci uvedenej organizácie. Inzerát vyžadoval členstvo v protestantskej cirkvi alebo inej cirkvi, ktorá je členom Spoločenstva kresťanských cirkví v Nemecku.

Pani Egenberger nebola vybratá na toto pracovné miesto. Namietala, že sa tak stalo preto, že nepatrí do žiadneho náboženského spoločenstva. Podala preto žalobu na nemecké pracovnoprávne sudy o zaplatenie náhrady škody vo výške okolo 10 000 eur, pričom tvrdí, že bola diskriminovaná na základe vierovyznania.

Aby mohol Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovný súd, Nemecko) v zmysle práva EÚ posúdiť, či bola pani Egenberger obeťou nezákonnej diskriminácie alebo predmetom opodstatneného nerovnakého zaobchádzania, položil Súdnemu dvoru niekoľko otázok. Predovšetkým žiada Súdny dvor o objasnenie rozsahu, v akom môže súd preskúmať požiadavky povolania stanovené náboženskou organizáciou, ktorá uvádza cirkevnú výsadu sebaurčenia.¹ Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovný súd) uvádza, že podľa nemeckého práva je takéto súdne preskúmanie obmedzené na kontrolu prípustnosti na základe sebaurčenia náboženstva vymedzeného vierovyznaním. Snaží sa tiež o usmernenie, ako sa majú zvážiť prítomné odporujúce si záujmy, konkrétne sloboda vierovyznania a právo nebyť diskriminovaný na základe vierovyznania na jednej strane a právo na sebaurčenie a samospráva náboženských organizácií na strane druhej.

Vo svojom stanovisku z dnešného dňa generálny advokát Evgeni Tančev uvádza, že smernica EÚ, ktorá je kľúčovou pre rozhodnutie tohto sporu² (ďalej len „smernica“), obsahuje osobitné pravidlo, ktoré bolo vypracované pre riešenie špecifických situácií za okolností, keď sú náboženské organizácie oprávnené na uplatňovanie nerovnakého zaobchádzania na základe vierovyznania.³ Toto pravidlo stanovuje rámec štandardného súdneho preskúmania, ktoré sa má uskutočniť, keď je náboženská organizácia žalovaná za svoje stanovisko, že nerovnaké zaobchádzanie na základe vierovyznania nepredstavuje nezákonnú diskrimináciu. To znamená, vzhľadom na povahu dotknutých činností a kontext, v ktorom sa vykonávajú, predstavuje náboženské presvedčenie

¹ Generálny advokát poznamenáva, že inštitúcie súvisiace s cirkvou sú označované za druhého najväčšieho zamestnávateľa v Nemecku, pričom zamestnávajú okolo 3 miliónov ľudí a v niektorých regiónoch a pracovných oblastiach zastávajú takmer monopolné postavenie.

² Smernica Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (Ú. v. ES L 303, 2000, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79).

³ Tamže, článok 4 ods. 2.

alebo vierovyznanie osoby zásadnú, zákonnú a oprávnenú požiadavku povolania s ohľadom na duch organizácie?

Po prvé sa generálny advokát Tančev domnieva, že zamestnávateľ, ako je Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung, alebo cirkev v jeho mene, nesmie sám smerodajne určiť, či príslušnosť žiadateľa k určitému náboženstvu predstavuje vzhľadom na povahu dotknutých činností a kontext, v ktorom sa vykonávajú, zásadnú, zákonnú a oprávnenú požiadavku povolania s ohľadom na duch zamestnávateľa alebo cirkvi.

Hoci súdne preskúmanie ducha cirkvi musí byť obmedzené,⁴ to neznamená, že súd členského štátu má byť oslobodený od posúdenia *dotknutých činností* voči duchu náboženstva, aby určil, či náboženstvo alebo vierovyznanie osoby predstavuje zásadnú, zákonnú a oprávnenú požiadavku povolania.

Po druhé sa generálny advokát domnieva, že Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovný súd) je pri posúdení, či príslušnosť k určitému náboženstvu pre dané činnosti je zásadnou, zákonnou a oprávnenou požiadavkou povolania vzhľadom na povahu činností a kontext, v ktorom sa vykonávajú, v súlade s duchom organizácie, povinný zohľadniť tieto okolnosti:

- právo náboženských organizácií na samosprávu a sebaurčenie je základným právom, ktoré je uznané a chránené podľa práva EÚ. Smernica a najmä jej odkaz na „ducha“ náboženských organizácií⁵ sa má vykladať v súlade s týmto základným právom;
- členské štáty majú širokú, ale nie neobmedzenú voľnú úvahu, pokiaľ ide o pracovné činnosti, pri ktorých náboženstvo alebo vierovyznanie predstavujú zásadné, zákonné a oprávnené požiadavky povolania vzhľadom na povahu dotknutých činností a kontext, v ktorom sa vykonávajú;
- smernica sa má prebrať tak, aby sa dodržiaval a nenarúšal model, ktorý si jednotlivý členský štát zvolí pre úpravu vzťahov medzi cirkvami a náboženskými združeniami alebo spoločenstvami a štátom;
- pojem „oprávnený“ použitý v smernici si vyžaduje analýzu, či sú požiadavky povolania vedúce k priamej diskriminácii na základe náboženstva alebo vierovyznania riadne spôsobilé na ochranu práva Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung na samosprávu a sebaurčenie v tom zmysle, že sú vhodné na dosiahnutie tohto cieľa;
- pojmy „zásadný, zákonný“ použité v smernici si vyžadujú analýzu blízkosti dotknutých činností k vieroučnej činnosti Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung;
- vplyv z hľadiska proporcionality na legitímny cieľ zaručiť **potrebný účinok** zákazu diskriminácie na základe náboženstva alebo vierovyznania sa musí zväžiť voči právu Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung na samosprávu a sebaurčenie, pričom sa musí riadne zohľadniť skutočnosť, že smernica nijako nerozlišuje medzi prijatím do zamestnania a prepustením zo zamestnania.

Po tretie generálny advokát poznamenáva, že prejednávaná vec sa týka sporu medzi dvomi súkromnoprávnymi subjektmi, čo znamená, že vnútroštátne súdy musia urobiť všetko v rámci svojej právomoci, aby vykladali príslušné vnútroštátne právo v súlade so smernicou. Ak je však z dôvodu jasného rozporu medzi smernicou a príslušnými ustanoveniami vnútroštátneho práva nemožné, aby vnútroštátny súd postupoval týmto spôsobom, táto povinnosť sa neuplatňuje.

⁴ Napríklad podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva štát nesmie zasahovať do vnútornej organizácie cirkvi. Ďalej, určenie náboženskej príslušnosti náboženského spoločenstva je úlohou jedine najvyšších duchovných orgánov, nie štátu.

⁵ Poznámka 2 vyššie, článok 4 ods. 2.

Ak by mal teda Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovný súd) dospieť k záveru, že nemecká právna úprava dotknutá vo veci samej sa nemôže vykladať v súlade so zákazom diskriminácie na základe vierovyznania uvedeným v smernici, nápravou dostupnou pre pani Egenbergerovú podľa práva EÚ by bola žaloba o náhradu škody voči Nemecku na základe jeho zodpovednosti ako štátu. Je to tak preto, že zákaz diskriminácie na základe náboženstva alebo vierovyznania zakotvený v Charte základných práv Európskej únie nie je podľa názoru generálneho advokáta subjektívnym právom, ktoré sa uplatňuje horizontálne medzi súkromnoprávnymi subjektmi v situácii, keď je v konflikte s právom náboženských organizácií na samosprávu a sebaurčenie.

UPOZORNENIE: Súdny dvor nie je viazaný návrhmi generálneho advokáta. Úlohou generálnych advokátov je nezávisle navrhnúť Súdnemu dvoru právne riešenie veci, ktorá im bola pridelená. Sudcovia Súdneho dvora od tohto momentu začínajú v tejto veci poradiť. Rozsudok bude vyhlásený neskôr.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) návrhov sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň ich prednesu.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z prednesenia návrhov je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106